Dhammapada Sutta (6)

Kinh Pháp Cú (Dhammapada, Anh–Việt)

Dhammapada E-V- Intro

This document is written in Vietnamese, with Unicode Times font

Dhammapada Sutta

(Khuddaka Nikaya - Sutta Pitaka)

Biết Đủ Thì An Lành

Tịnh Minh

Thuở nọ, có một thanh niên tên là Nigama Tissa, sinh trưởng tại một thị trấn cách thành Xá Vệ (Savàtthi) không xa, xuất gia theo Phật, gia nhập Tăng đoàn. Thầy lúc nào cũng chu toàn bổn phận, mẫu mực trang nghiêm, tinh chuyên nỗ lực; nổi bật nhất là hạnh cần kiệm, tri túc, thanh tịnh và quyết tâm, và cũng chính nhờ những phẩm hạnh đó mà thầy trở thành biểu tượng cao đẹp cho toàn thị trấn. Thầy thường đi khất thực một vòng quanh làng, nơi bà con thân tộc của thầy cư ngụ. Mặc dù rất nhiều Phật tử, đặc biệt là trưởng giả Cấp Cô Độc (Anàthapindika) và quốc vương Ba Tư Nặc (Pasennadi), hai vị đại thí chủ, cúng dường vô số lễ vật cho Tăng đoàn tại thành Xá Vệ, Sa môn Tissa vẫn không bao giờ đến đó.

Thấy Tissa thường thiền hành và khất lực quanh quẩn trong làng, các Sa môn một hôm đến thưa với đức Thế Tôn:

-- Bạch đức Thế Tôn, thầy Nigama Tissa lúc nào cũng bận bịu, vướng víu với bà con thân tộc, không bao giờ lên Xá Vệ kinh hành, khất thực, cho dù trưởng giả Cấp Cô Độc và quốc vương Ba Tư Nặc cúng dường rất nhiều lễ vật, không đâu sánh bằng.

Nghe vậy, đức Thế Tôn cho mời Tissa đến hỏi:

-- Nghe nói thầy ngày ngày quanh quẩn, bận rịu với bà con xóm làng, không bao giờ lên thành hóa duyên truyền đạo, khất thực, thiền hành, có đúng vậy không?

-- Bạch Thế Tôn, không phải con nặng lòng gắn bó với bà con thân tộc, con chỉ nhận vật thực của họ vừa đủ mỗi ngày một bữa cho con, dù ngon hay dở, con vẫn nhiếp tâm thọ dụng, tán thán và chú nguyện công đức của đàn na thí chủ. Bạch Thế Tôn, con nghĩ như vậy là đủ lắm rồi. Mình chẳng lao động sản xuất ra của cải vật chất mà ngửa tay đón nhận lễ vật cúng dường quá nhiều thì e rằng không hợp, con sợ lắm!

Biết rõ tánh hạnh của Tissa, đức Thế Tôn mỉm cười tán thán:

-- Hay thay, hay thay, Sa môn! Ta rất vui là có được một môn đệ. Này Tissa, cần kiệm là bản chất và tập quán của ta đó!

Rồi, theo yêu cầu của đại chúng, đức Thế Tôn kể chuyện như sau: Ngày xưa có một bầy két nhiều đến hàng mấy ngàn con, sinh sống ở một cánh rừng toàn là cây vả trong dãy Hy Mã Lạp Sơn trên bờ sông Hằng (Ganges). Gặp mùa hạn hán, cây cỏ khô cằn, hoa trái

tàn rụi, sông ngòi cạn kiệt, không còn trái cây để ăn, bầy két mỗi lúc một lâm vào tình cảnh nguy kịch. Bấy giờ, con két đầu đàn không chê ngon dở, hợp khẩu hay không; nó gặp thứ gì ăn được là ăn: hoặc lá chồi khô héo, hoặc vỏ rễ cứng giòn; ăn xong xuống sông Hằng uống nước rồi bay lên cành cây thong dong ca hót, vui vẻ hài lòng với nếp sống hiện tại của mình. Thấy rõ nguyên nhân và phẩm hạnh tri túc của con két đầu đàn, Đế Thích (Sakka) quyết định thử nghiệm bằng cách vận dụng thần thông xô ngã các cây, chỉ còn trơ vơ những gốc rễ khẳng khiu, nứt nẻ, lởm chởm. Mỗi khi gió lộng, hơi nóng bốc lên, bụi bay mù mịt, két đầu đàn vẫn ung dung tự tại, thư thái trong lòng, mổ rỉa xuống sông uống nước, lên cành líu lo, mặc cho gió gào, nắng gắt.

Thấy phong thái tự nhiên, tâm hồn an lạc của con két, Đế Thích tự nhủ:

-- Ta sẽ đến gặp két để thấy rõ hơn tình thân hữu, và làm cho cánh rừng vả đâm chồi nảy lộc, đơm hoa kết trái trở lại.

Đế Thích cải dạng thành một con ngỗng trời xinh đẹp, bay đến đậu trên một gốc cây, rồi tỏ vẻ thân thiện bắt chuyện với két:

-- Két này,

Có nhiều cây xanh lá

Với trái ngọt đầy cành,

Sao két vẫn an phận

Với gốc rễ vây quanh?

Đức Thế Tôn kể thêm một vài chi tiết và kết luận rằng:

-- Đế Thích bấy giờ là A Nan (Ananda), còn con két đầu đàn chính là ta vậy. Này các thầy Tỳ kheo, biết đủ là bản chất và tập quán của ta đó! Và cũng chả có gì xa lạ, Nigamavàsi Tissa, luôn luôn an lạc và biết đủ, đã từng là con trai của ta nên đã nhận ta làm thầy. Một Sa môn như thế thì nhất định phải đạt đến Niết bàn.

Ngài đọc kệ:

--" Tỳ kheo thích tinh cần

Sợ hãi nhìn phóng dật

ắt không bị thối thất

Nhất định gần Niết bàn." (PC 32)

Chân thành cám ơn anh Nguyễn Quang Trung đã có thiện tâm giúp đánh máy lại bài viết nầy (12/1997)

[Mục lục][Thư mục Việt ngữ] [Buddhasasana Main Page]

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.